

Yttrande från Stockholmsregionen om EU:s långtidsbudget för perioden efter 2020

Bakom detta yttrande står Stockholmsregionens Europaförning (SEF)¹ som företräder en av Europas mest konkurrenskraftiga och hållbara regioner. Stockholmsregionen står för cirka 45 procent av Sveriges BNP och har en befolkning på över 3,6 miljoner människor, vilket motsvarar ungefär 38 procent av hela Sveriges befolkning. Yttrandet är ett bidrag till EU-kommissionens kommande förslag till ny långtidsbudget och prioriteringar.

Inledning

Europa står idag inför stora utmaningar. Den pågående flyktingkrisen, kvardröjande arbetslöshet och en ständigt växande ojämlikhet understryker vikten av gemensamma ansträngningar på EU-nivå. Men dessa kriser har också bidragit till att medborgarnas förtroende för Europa har minskat. I ljuset av detta är det viktigare än någonsin att EU riktar sina resurser på sammanhållna och strategiska satsningar, i synnerhet då budgeten troligtvis kommer att minska i och med Storbritanniens utträde ur EU. Det är i storstadsregionerna som många europeiska samhällsutmaningar är som mest uttalade och också här som lösningar på utmaningarna ofta återfinns. Det är därför nödvändigt att den framtida budgeten genomsyras av ett urbant perspektiv och rimligt att städer och storstadsregioner får stort inflytande över dess utformning.

Effektivisera och reformera EU:s sammanhållningspolitik

EU:s sammanhållningspolitik är ett viktigt verktyg för att minska de sociala och ekonomiska skillnaderna i Europa. Det är också EU:s främsta investeringsinstrument för att möta gemensamma utmaningar och bidra till tillväxt lokalt och regionalt. Stockholmsregionen menar därför att sammanhållningspolitiken bör gälla för alla regioner i Europa. Politiken måste dock inför kommande programperiod ses över och effektiviseras.

Den nuvarande strukturen med ERUF och ESF som två fonder med olika regelverk och förvaltande myndigheter har i flera fall lett till svårigheter att genomföra sammanhållna strategiska satsningar i Stockholmsregionen under den pågående programperioden. En gemensam fond skulle ha betydligt bättre förutsättningar att vara strukturerande och att kunna möta dagens och morgondagens ofta mångbottnade problemställningar.

Den framtida sammanhållningspolitiken måste fokusera på satsningar som på ett tydligt sätt bidrar till både regionala och lokala behov och EU:s övergripande målsättningar. Insatser och medel bör kunna anpassas samt göras mer flexibla för att kunna möta oförutsedda situationer som till exempel 2015-2016 års stora flyktingströmmar. Man bör även kunna ställa krav på att de strukturfondsmedel som finns reserverade för utsatta medborgare i vissa länder verkligen används för att förbättra för den målgruppen.

Med tanke på storstadsregionernas avgörande roll i att driva en socialt, ekonomiskt, ekologiskt och demokratiskt hållbar utveckling i Europa anser Stockholmsregionen dessutom att andelen av budgeten som öronmärks för hållbar stadsutveckling bör öka. Regionöverskridande samverkan inom

¹ Stockholms stad, Kommunförbundet Stockholms Län och Stockholms läns landsting samt övriga medlemmar Region Uppsala, Regionförbundet Sörmland, Region Västmanland, Mälardalsrådet samt Region Gotland.

sammanhållningspolitiken skulle också behöva förenklas, exempelvis samverkan mellan städer i olika regioner. Både inom ett och samma land, men också inom Europa som helhet. Detta gäller även samverkan mellan stad och land, till exempel genom riktade satsningar från landsbygdsprogrammet.

I ljuset av de komplexa utmaningarna Europa står inför är det viktigt att det finns olika typer av finansieringsmöjligheter inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik. Finansiella instrument kan bli effektiva verktyg i detta sammanhang, dock är det i nuläget inte alltid lönsamt för lokala och regionala aktörer att söka lån från EU:s finansinstitutioner. För att främja användningen av finansiella instrument i framtiden är det dessutom nödvändigt att reglerna för användningen förenklas och att förenligheten med förmånstagarnas jurisdiktion säkerställas.

De territoriella samarbetsformerna bör också ses över. För att uppnå strategiskt mervärde bör transnationella program som exempelvis Östersjöprogrammet endast fokusera på ett fåtal väl definierade regionspecifika utmaningar. För övriga insatsområden bör samarbeten mellan städer, regioner och länder i Europa inte geografiskt avskärmats utan utgå från gemensamma utmaningar och lösningar.

Satsa mer på forskning, innovation och digitalisering i Europa

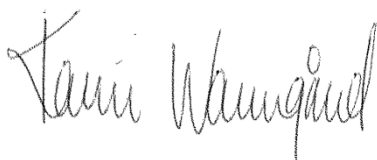
Europa står inför en ökad global konkurrens vad gäller kompetens, kapital, etableringar och investeringar. Om EU ska öka eller behålla sin konkurrenskraft måste mer uppmärksamhet riktas mot excellenta forskningsmiljöer och innovation. EU:s forsknings- och innovationsprogram erbjuder här en helt nödvändig plattform för samarbeten mellan aktörer från hela Europa och är ett tydligt exempel på ett område där EU-finansiering ger ett stort ökat mervärde jämfört med nationella och regionala satsningar.

Europa, och i synnerhet Europas storstadsregioner, har en unik förmåga att konkurrera inom kunskapsintensiva områden och har idag ett bra forsknings- och innovationsklimat med en gradvis ökande digitaliseringstakt. Detta tillsammans bidrar i hög grad till att skapa tillväxt och välfärd i hela Europa. I takt med den ökade konkurrensen är det dock av stor vikt att satsningarna accelereras ytterligare och tydligare riktas mot stora samhälleliga utmaningar inom exempelvis klimat, energi, transporter, digitalisering eller social hållbarhet, med fokus på sysselsättning, integration och en åldrande befolkning.

Att olika projektidéer konkurrerar om medel ger förutsättningar för att det är de mest relevanta projekten som bedrivs med EU-finansiering. Inom ramen för detta arbete bör samverkan mellan offentliga aktörer, akademi och näringsliv även fortsättningsvis stå i fokus. Smarta städer som växer hållbart stimuleras av denna typ av samverkan och här kan EU:s forskningsprogram finansiera viktiga insatser.

Stockholm, 11 maj 2017,

För Stockholmsregionens Europaförening

Karin Wanngård, ordförande